

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

نقش مالیاتها در توزیع مجدد درآمد در ایران در سالهای (۱۳۶۷- ۱۳۵۲)

نویسنده: رضا رحیمی

استاد راهنما: احمد فرجی دانا

استاد مشاور: باقر قدیری، حسین عظیمی

سال تحصیلی: اسفند ۱۳۷۰

توصیفگر: ۱۰۶ ص . : جدول ، نمودار . شماره بازیابی ۶۴ الف .

واژگان کلیدی: مالیات / ایران / توزیع درآمد / قوانین و مقررات

چکیده:

هدف از این پژوهش ، پاسخ یابی به این سوال است که دولت چگونه با گرفتن مالیات بیشتر از گروههای پردرآمد جامعه ، توانسته است درآمدها را از گروههای پردرآمد به گروههای کم درآمد توزیع مجدد نماید. تحقیق حاضر با استفاده از روش کتابخانه ای از نوع تحلیلی انجام یافته و مباحث آن در سه فصل تنظیم شده است : فصل اول ، اختصاص به مباحث نظری دارد. این فصل از سه بخش تشکیل شده است که عبارتند از: نقش مالیاتها در توزیع مجدد درآمد در کشورهای در حال رشد ، بررسی چند مفهوم (مالیات ، اصول تعیین مالیات و انتقال مالیاتها) و معیارهای اندازه گیری نابرابری توزیع درآمد . فصل دوم ، وضعیت توزیع درآمد و مصرف آن در ایران طی سالهای ۶۷-۱۳۵۲ را مورد

بررسی قرار می دهد. سرانجام ، فصل پایانی به بررسی نظام مالیاتی در ایران می پردازد. یافته های تحقیق نشان میدهد که در رابطه بانقش مالیاتها در توزیع عادلانه درآمدها در اقتصادهای در حال رشد می توان گفت که موضوع نابرابری درآمدها در کشورهای فوق ، یک مشکل ساختاری می باشد. از طرف دیگر در اقتصادهای در حال توسعه مالیاتهای مستقیم نه تنها تأثیر چندانی در توزیع مجدد درآمدها نداشته است، بلکه از نقش درآمد زای خوبی نیز برخوردار نمی باشند. بنابراین پیشنهاد می شود ، درزمینه مالیاتهای غیر مستقیم باید بار مالیات بر کالاهایی که مصرف عام در جامعه دارند کاهش یابد و مالیاتها بر کالاهایی که به مصرف گروههای خاص و پر درآمد جامعه می رسد افزایش یابد.

از بررسی ارقام درآمدها در فاصل سالها ۶۷-۱۳۵۲ نتیجه گرفته می شود که در این سالها ، اختلاف فاحشی بین گروههای کم درآمد و پر درآمدر جامعه وجود داشته است. مسأله فوق بیانگر این مطلب است که عده کمی از افراد جامعه صاحب سهم عمده ای از درآمدها بوده اند . همچنین در زمینه جهت گیریهای نظام مالیاتی کشور از دیدگاه وصولی های مالیاتی و اثرات آن بر روند توزیع درآمد می توان گفت که سهم دریافتیهای مربوط به شرکتها بسیار بیشتر از دریافتیهای مالیات بر مشاغل بوده است. که نامتعادل بودن وصول مالیات از عامل سرمایه است . فزونی بیش از حد دریافتیهای مالیات بر نقل و انتقالات و سرقفلی نسبت به دریافتیهای مالیات بر ارث و اراضی بایر در ترکیب مالیات بر ثروت نیز نشاندهنده امکان انتقال بیشتر مالیت هاست . در مجموع ، نظام مالیاتی کشور تا کنون در رابطه با بهبود توزیع درآمد و ثروت جهت دار عمل ننموده است و از این نظام عمدتاً به عنوان ابزاری جهت حصول برخی از درآمدها که بتواند به کمک درآمد نفت عمل کند ، استفاده شده است.

بررسی مربوط به توزیع بار مالیاتهای غیر مستقیم در گروههای مختلف درآمدی نشان می دهد که مالیاتها غیرمستقیم در ایران در زمینه تعدیل درآمدها از نقش به سزایی برخوردار نبوده اند و سطح خیلی پایین نرخهای موثر مالیاتهای غیر مستقیم همراه با روند نامنظم این نرخها نسبت به گروههای

درآمدی در جامعه بیانگر عدم تأثیر مثبت اینگونه از مالیاتها در بهبود روند توزیع درآمد در جامعه می باشد.